

TANGAZO LA SERIKALI NA. 457 la tarehe 7/6/2024

SHERIA YA SERIKALI ZA MITAA (MAMLAKA ZA WILAYA)

(SURA YA 287)

SHERIA NDOGO

(Imetengenezwa chini ya kifungu cha 153(1))

SHERIA NDOGO YA UHIFADHI YA MAZINGIRA YA HALMASHAURI YA WILAYA YA
HAI YA MWAKA 2023

- Jina na 1. Sheria Ndogo hii itaijulikana kama Sheria Ndogo
ya Uhifadhi ya Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Hai
ya Mwaka 2024.
- Matumizi 2. Sheria Ndogo hii itatumika katika eneo lote la
Mamlaka ya Halmashauri ya Wilaya ya Hai.
- Tafasiri 3. Katika Sheria Ndogo hii isipokuwa pale muktadha
utahitaji vinginevyo:
“Afisa Mwidhiniwa” maana yake ni afisa yeyote
aliyeteuliwa na Mkurugenzi kwa lengo la kusimamia
utekelezaji wa Sheria Ndogo hii;
“eneo la hifadhi” maana yake ni maeneo ya milima, Mbuga
za Wanyama, maeneo ya vyanzo vya maji, hifadhi
ya misitu, miteremko na maeneo mengine ambayo
yatatangazwa na Halmashauri kuwa ni maeneo ya
hifadhi;
“Halmashauri” maana yake ni Halmashauri ya Wilaya ya
Hai;
“uhifadhi wa mazingira” maana yake ni utunzaji endelevu
wa ardhi, mimea, hewa, viumbe hai na visivyo hai na
vyanzo vya maji kwa mujibu wa Sheria ya Ndogo hii
au Sheria nyingine yoyote;
“kiwanda” maana yake ni jengo au eneo ambapo vitu
vinatengenezwa au kuongezewa thamani;

- “kuvuna misitu” maana yake ni uvunaji wa mazao ya misitu, ikiwa ni pamoja na kufyeka, kukata au kung’oa miti au visiki;
- “maeneo ya malisho” maana yake ni maeneo yaliyotengwa na Halmashauri kwa ajili ya malisho ya mifugo;
- Sura ya 191 “maji” kama ilivyoelezwa katika Sheria ya Usimamizi Mazingira;
- Sura ya 191 “maji taka” kama ilivyoelezwa katika Sheria ya Usimamizi Mazingira;
- Sura ya 323 “mazao ya misitu” maana yake kama ilivyoelezwa katika Sheria ya misitu;
- Sura ya 191 “mazingira” kama ilivyoelezwa katika Sheria ya usimamizi wa Mazingira;
- “mfugaji” maana yake ni mtu yeyote anaejishughulisha na ufugaji mifugo katika eneo la Halmashauri;
- “Mkurugenzi” maana yake ni Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Hai au Afisa yeyote aliyeteuliwa kutekeleza majukumu ya Mkurugenzi chini ya Sheria Ndogo hii;
- Sura ya 191 “Mazingira” kama ilivyoelezwa katika Sheria ya Usimamizi wa Mazingira;
- “Mifugo” maana yake ni wanyama wanaofugwa na binadamu;
- Sura ya 323 “misitu” maana yake kama ilivyoelezwa katika Sheria ya misitu;
- “Miti iliyohifadhiwa” maana yake ni pamoja na Mvule, Mkufi, Mninga, (Kafuri) ikiwa ni miti yote iliyotangwaza au itakayotangazwa katika gazeti la Serikali.
- Sura ya 191 “taka” kama ilivyo katika Sheria ya Usimamizi Mazingira;
- Sura ya 191 “taka ngumu” maana yake ni kama ilivyoelezwa katika Sheria ya Usimamizi Mazingira;
- Sura ya 191 “taka za viwandani” maana yake ni kama ilivyoelezwa katika Sheria ya usimamizi wa Mazingira;
- Sura ya 191 “uchafu Hatari” maana yake ni kama ilivyoelezwa katika Sheria ya usimamizi wa Mazingira;
- Sura ya 191 “uchafu wa mazingira” maana yake ni kama ilivyoelezwa katika Sheria ya usimamizi wa Mazingira;
- Sura ya 191 “udongo” maana yake ni kama ilivyoelezwa katika Sheria ya usimamizi wa Mazingira;
- Sura ya 191 “vitu hatari” maana yake ni kama ilivyoelezwa katika Sheria

ya usimamizi wa Mazingira;

Wajibu wa
Halmashauri

4.-(1) Halmashauri itakuwa na wajibu wa kutenga maeneo maalum kwa ajili ya shughuli za malisho ndani ya eneo la Halmashauri.

(2) Halmashauri itatenga njia maalum ya kupitisha mifugo kwenda na kurudi malishoni au minadani.

(3) Halmashauri itafanya sensa ya mifugo na kutoa kadi za mifugo na elimu ya ufugaji bora kwa jamii.

Wajibu
waMfugaji

5. Kila mfugaji chini ya Sheria Ndogo hii:

(a) atatakiwa kufuga na kulisha mifugo katika maeneo ya malisho yaliyopangwa na Halmashauri;

(b) atatakiwa kupitisha mfugo au mifugo yake katika njia zilizopangwa na kutengwa na Halmashauri;

(c) atatakiwa kuwa na kadi ya mfugo au mifugo itakayoonyesha idadi na aina ya mifugo aliyonayo;

(d) atatakiwa kuhudhuria mafunzo ya ufugaji kama atakavyohitajiwa na Halmashauri;

(e) kutokata miti; na

(f) kusajili mfugo au mifugo katika rejista ya Kijiji.

Marufuku
kwa
Mfugaji

6. Itakuwa marufuku kwa mfugaji yeyote:

(a) kuchunga au kulisha, au kunywesha maji mfugo au mifugo katika maeneo yote ambayo hayakutengwa kwa ajili hiyo;

(b) kusafirisha mfugo au mifugo kwa kuiswaga barabarani zaidi ya kilometa thelathini;

(c) kuingiza mfugo au mifugo katika eneo la Halmashauri bila kibali cha Halmashauri;

(d) kupitisha mfugo au mifugo katika maeneo ambayo hayakuidhinishwa na Halmashauri.

Marufuku

7.-(1) Mtu yoyote Hatoruhusiwa kujenga, kufanya shughuri au jambo lolote katika eneo la hifadhi.

(2) Mtu hatotumia ardhi kinyume na mpango wa matumizi uliopangwa na kuidhinishwa na Halmashauri.

(3) Ni marufuku kwa mtu yeyote kusafisha shamba kwa ajili ya kilimo kwa njia ya kuchoma moto isipokuwa

kwa kibali maalum cha maandishi kutoka Halmashauri.

(4) Ni marufuku kwa mtu yeyote kutupa mabaki ya vifungashio vya viuatilifu au kusafisha vipulizi au kumwaga mabaki ya viuatilifu katika chanzo cha maji au mto.

Muda wa
kuchoma
moto

8. Muda unaotakiwa kusafisha shamba kwa kuchoma moto chini ya Sheria Ndogo hii ni kuanzia Saa kumi na mbili kamili asubuhi hadi Saa nne kamili asubuhi.

Kibali cha
kuchoma
Moto

9. Mtu yeyote aliyepata kibali cha kuchoma moto atalazimika kutoa taarifa ya siku mbili kabla ya kuchoma moto kwa majirani walioko katika eneo analotaka kuchoma na ataweka njia za kuzuia moto kusambaa maeneo mengine.

Uhifadhi wa
Uoto wa
Asili

10. Ni wajibu wa wakazi wa eneo ambalo uoto wa asili au mazingira ya eneo husika yameharibiwa, kuhakikisha kua wanalirudisha katika hali yake ya kawaida kwa kupanda miti ili kutoendelea kuharibu mazingira na kurejesha uoto katika hali yake ya asili.

Uchimbaji
Mchanga na
Kokoto

11. Mtu hatoruhusiwa kuchimba mchanga au kifusi, kuchimba kokoto au kuchoma tofali katika makazi ya watu, maeneo yaliyohifadhiwa, kando kando ya mito au ndani ya mto, bwawa au ziwa isipokuwa kwa ruhusa ya Halmashauri.

Wajibu wa
kulinda
vyanzo vya
Maji

12.-(1) Halmashauri itawajibika kusimamia na kulinda vyanzo vya maji.

(2) Itakuwa ni wajibu wa Halmashauri na jamii husika kupanda miti isiyonyonya maji katika vyanzo vya maji kwa kuzingatia maelekezo ya Afisa Misitu.

(3) mtu hatoruhusiwa kumiliki eneo la chanzo cha maji.

Ukataji Miti

13. Ni marufuku kwa mtu yeyote kukata miti kwa ajili ya matumizi ya aina yoyote bila kupata kibali kutoka Halmashauri.

(2) Ni marufuku kwa mtu yeyote kuvuna miti katika msitu ambao umehifadhiwa kwa ajili ya viumbe hai maalum ambao ni rasilimali kwa Taifa.

(3) Watu wanaovuna miti kwa ajili ya kuchoma mkaa wanatakiwa kuwa na eneo maalum lililoidhinishwa na

Halmashauri kwa ajili ya kuchoma mkaa.

Utaratibu
wa kupata
kibali cha
kukata mti

14.-(1) Mtu yeyote anayetaka kukata mti au miti atatakiwa kuandika barua kwenda kwa Mtendaji wa Kijiji ikionesha nia ya kukata mti au miti.

(2) maombi hayo yatajadiliwa na Kamati ya Mazingira ya Kijiji na yanaweza kukubaliwa au kukataliwa.

(3) Endapo maombi yatakubaliwa na kuidhinishwa na Halmashauri ya Kijiji yatapelekwa kwa Mkurugenzi kwa ajili ya kuidhinisha kibali cha kukata mti.

(4) Endapo maombi ya kukata mti au miti yatakataliwa, muombaji atajulishwa kwa maandishi sababu za kukataliwa.

(5) Kibali kitakachotolewa kwa ajili ya kukata mti au miti kitadumu kwa siku saba.

Wajibu wa
kupanda
miti

15. Kila mkazi wa Halmashauri atawajibika:

(a) kupanda na kutunza miti katika eneo lake;

(b) kupanda na kutunza miti isiyopungua kumi katika makazi yake; na

(c) kupanda na kutunza miti katika shamba au mashamba anayomiliki.

(2) kila Taasisii ndani ya Halmashauri itapaswa kupanda miti ya kuinga upepo kuzunguka majengo yake na kuwa na shamba lisilopungua miti hekta mbili.

(3) Upandaji wa miti utatakiwa kufuata ushauri wa Mtaalamu;

Wajibu wa
Halmashauri
ya Kijiji

16. Kwa mujibu wa Sheria Ndogo hii kila Kijiji:

(a) kitawajibika kutenga eneo la hifadhi ya Msitu wa asili kwa ajili ya matumizi ya baadaye;

(b) kitatunza miti yote inayopandwa katika eneo la Kijiji;

(c) kinapanda na kumiliki shamba la miti lenye ukubwa wa ekari mbili kila mwaka na kulitunza;

(d) kinatunza na kuhifadhi miti na nyasi kwenye milima, makorongo na vyanzo vya maji ili kuzuia mmomonyoko wa udongo;

(e) Mtu yeyote atalazimika kupanda miti mitano (5) kwa kila mti mmoja anaoukata ili apate kibali cha kukata mti na kama eneo analokata mti au

miti ni kwa ajili ya matumizi ya ujenzi atahakikisha anapeleka miti mitano (5) kwa Uongozi wa Kijiji husika; na

- (f) Mtu yeyote anayemiliki au anataka kutumia msumeno wa moto katika uvunaji wa miti au mti atalazimika kusajiliwa na kuwa na hati ya usajili itakayotolewa na Halmashauri.

Utupaji wa
Taka
Ngumu na
Laini

17.-(1) Ni wajibu wa Halmashauri kutenga eneo kwa ajili ya kutupa taka ngumu au laini na kusimamia kwa karibu usafi katika eneo lake.

(2) Mtu yeyote atakayetupa ovyo taka ngumu au laini katika kingo za mabwawa au kwenye vyanzo vya maji vilivyoko katika Halmashauri atakuwa ametenda kosa.

Uendeshaaji
wa
Viwanda,
Vituo vya
Mafuta,
Huduma za
Ujenzi n.k

18.-(1) Mtu yeyote anayeendesha shughuli za karakana, mashine ya kusaga, kuranda mbao, kukamua maji ya matunda, kuchomelea vyuma au kuendesha shughuli yoyote inayozalisha uchafu ambao unaleta athari kwa binadamu na viumbe wengine hai katika maeneo ya makazi ya watu atatakiwa kuzingatia masharti ya Sheria Ndogo hii.

(2) Endapo mtu yeyote anataka kuendesha shughuli za kiwanda, kituo cha mafuta, kituo cha huduma mbalimbali za ujenzi atatakiwa kuzingatia tahadhari ya athari za mazingira.

(3) Mtu yeyote akienda kinyume na kifungu kidogo cha (1) na (2) cha kanuni hii atakuwa ametenda kosa

Makosa
yanayohusu
Mifugo

19.-(1) Mtu yeyote atakuwa ametenda kosa ikiwa:

- (a) ataingiza mfugo au mifugo katika eneo la Halmashauri bila kibali;
- (b) atasafirisha mfugo au mifugo bila kuwa na kibali;
- (c) atalisha mfugo au mifugo katika maeneo yasiyoruhusiwa;
- (d) atavua samaki kwa kutumia sumu au nyavu zenye matundu madogo (kokoro).

Makosa
yanayohusu
Kilimo

20. Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya kilimo, atakuwa ametenda kosa.

Makosa
yanayohusu
Hifadhi ya
Ardhi

21. Mtu yeyote atakayekiuka masharti ya kuhifadhi ardhi atakuwa ametenda kosa.

Makosa
yanayohusu
vyanzo vya
Maji

22.-(1) Mtu yeyote atakayeharibu chanzo cha maji au kushindwa kushiriki katika shughuli za kuhifadhi vyanzo vya maji atakuwa ametenda kosa.

(2) Mtu yeyote atakayebainika kuwa ameweka sumu ya aina yoyote kwa namna yoyote ambayo inaathiri maisha ya binadamu na viumbe hai wengine ambao ni rasilimali ya taifa atakuwa ametenda kosa.

Makosa
yanayohusu
Kuvuna,
Kuuza,
Kusafirisha
na
Kuhifadhi
Mazao ya
Misitu

23. Mtu yeyote atakuwa ametenda kosa ikiwa:

- (a) atachoma au kusababisha moto katika misitu bila kibali;
- (b) atashindwa kushiriki katika kuzima moto;
- (c) atavuna mazao ya misitu katika misitu iliyohifadhiwa na isiyohifadhiwa bila kibali;
- (d) atachoma mkaa na kukata kuni bila kibali;
- (e) atafyeka nyasi, kung'oa vichaka na kung'oa visiki kwenye misitu bila kibali;
- (f) atachunga mifugo kwenye eneo lolote lililopandwa miti, iliyohifadhiwa kama bustani ya miti, msitu ya asili au iliyopandwa kwa ajili ya hifadhi;
- (g) atakata miti au kuchungia mifugo kwenye miti iliyopandwa kwa ajili ya kuzuia mmomonyoko wa udongo au kinga upepo;
- (h) atabandua magome ya miti kwa ajili ya kutengeneza vilindo, mzinga na vitu vingine bila ya kuwa na kibali; na
- (i) atalima au kukata miti katika vyanzo vya maji, milima, kando ya njia, makorongo na sehemu nyingine zozote zinazohifadhiwa ili kupunguza mmomonyoko wa udongo.

Makosa
yanayohusu
taka ngumu
na laini

24. Mtu yeyote atakayetupa ovyo taka ngumu au laini katika maeneo yoyote yasiyoruhusiwa na Sheria Ndogo hii atakuwa ametenda kosa.

makosa
yanayohusu

25. Mtu yeyote atakayetiririsha maji machafu

maji taka yanayoleta madhara kwa binadamu na viumbe hai wengine
atakuwa ametenda kosa.

Adhabu 26. Mtu yeyote atakaye tenda kosa na kupatikana na
hatia atatozwa faini isiyopungua Shilingi elfu hamsini na
isiyozidi Shilingi laki tatu au kifungo kisichozidi miezi kumi
na mbili jela au adhabu zote mbili kwa pamoja yaani faini
na kifungo.

Kufifilisha 27. Mkurugenzi atakuwa na uwezo wa kufifilisha
Kosa kosa kwa kumtoza mtu yeyote aliyetenda kosa kwa mujibu
wa Sheria Ndogo hii kiasi cha Shilingi elfu hamsini endapo
mkosaji atakiri kosa na kuwa tayari kujaza fomu maalum
iliyoainishwa katika Jedwali la Kwanza la Sheria Ndogo hii.

JEDWALI LA KWANZA

(Limetungwa chini ya Kifungu cha 33)

FOMU YA KUKIRI NA KUFILILISHA KOSA

Mimi nakiri KWA HIARI YANGU
MWENYEWWE mbele ya ambaye ni Mkurugenzi wa
Halmashauri ya Wilaya ya Hai, kwamba mnamo tarehe ya mwezi Mwaka nilitenda
kosa la kukiuka masharti ya Kifungu cha cha Sheria Ndogo ya Hifadhi ya Mazingira ya
Halmashauri ya Wilaya ya Hai ya Mwaka, 2024.

Kwa Mamlaka aliyopewa Mkurugenzi wa Halmashauri ya Wilaya ya Hai, niko tayari kulipa kiasi cha
Ada au Ushuru ninaodaiwa.

NATHIBITISHA KWAMBA MAELEZO HAPO JUU NI YA KWELI NA NIMEYATOA MIMI
MWENYEWWE KWA HIARI YANGU KADRI YA UFAHAMU WANGU

Leo tarehe..... ya Mwezi..... Mwaka

Jina..... Saini.....

MBELE YANGU:

Jina:.....

Saini.....

Wadhifa:

Tarehe.....

Nembo ya Halmashauri ya Wilaya ya Hai imebandikwa kwenye Sheria Ndogo hizi kufuatia azimio lililopitishwa kwenye mkutano wa Baraza la Madiwani uliofanyika tarehe 12 mwezi Mei, Mwaka 2022. Lakari hii iligongwa

DIONIS M. MYINGA
Mkugenzi Mtendaji
Halmashauri ya Wilaya ya Hai

EDMUND RUTARAKA
Mwenyekiti
Halmashauri ya Wilaya ya Hai

NAKUBALI,

Dodoma,
5 Disemba, 20243

MOHAMED OMARY MCHENGERWA (MB)
Waziri wa Nchi – Ofisi ya Rais
(Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa)